АГУШЕВАТА БИБЛИОТЕКА

Агушевата библиотека е една от най-големите частни библиотеки на Балканите в края на XIX и началото на XX век. За неин основател се смята хаджи Салих Сами ефенди, който умира през 1921 г. Хаджи Салих Сами ефенди е внук на големия родопски владетел Агуш ага. Библиотеката е оцеляла въпреки превратната си съдба и понастоящем основната част от нея се съхранява в Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив в отдел „Специални сбирки”.

До 1949 г. библиотеката се намира в големия феодален замък на Агуш ага в с. Могилица, Смолянска област.

И до днес този замък предизвиква възхищение с мащаба и красотата на своята архитектура. Времето е съхранило уникалния феодален комплекс като единствения запазен в Югоизточна Европа. Разположен е сред чудната родопска природа с изглед към зелените ливади и горите над река Арда.

Конакът е удивително голям, затова за него се говори в множествено число – Агушевите конаци. Комплексът е от няколко сгради с различни функции, с много дворове, стаи, салони, коридори, тунели и тайници.

Агушевите конаци са строени в средата на XIX век от български майстори строители за Агуш ага и неговите трима синове. Оттам идва и името им. Около 1825 г. е била построена първата сграда. Конашкият ансамбъл се строи в период от 20 години на два етапа. Надпис на арабски език над една от портите е издълбан върху квадратна каменна плоча и гласи: „В този дом Аллах да даде берекет* и здраве. Хубав конак построихме! Хората, които живеят в него, да се радват на здраве, щастие и дълъг живот. 1258.”(по сегашното леточисление 1842 г.). Замъкът е с 221 прозореца, 86 врати и 24 комина.

Агуш ага е потомък на влиятелен българомохамедански род, син на Аджи Осман, помохамеданчен българин от с. Райково. Светослав Духовников на основата на документите от този архив оборва твърденията на Анастас Примовски и Йосиф Ташев, че Агушевци произхождат от арнаутски (албански) род, който е дошъл от Албания и други покрайнини и се заселил в Родопите.

Агуш ага е влиятелна личност – практичен, амбициозен и властолюбив. Наследява много имоти от своя баща, а и сам се сдобива с такива чрез покупка. След женитбата си с момиче от с. Киселичево решава да се установи в Могилица (предишното название на селото е Тозбурун). Започва да изкупува земи в Могилица и Черешово. Така устройва мащабно феодално стопанство и построява голям конак. За всяко парче земя се снабдява с тапии – владала. Дълги години той служи в султанската войска, получава и военно звание. Ръководи среднородопския въоръжен отряд в потушаването на гръцкото въстание през 1821 г. и превземането на крепостта Мора Калеси. По-късно взема участие и в други походи на султанската армия като командир на войскова част. Дарението, което получава Агуш ага е около 600 декара земя край днешното село Могилица. В много писма от 1837 г. и след нея се изказва благодарност за заслугите му към войската. Когато не е на военна служба, Агуш ага се занимава с голямото си феодално стопанство, бил е откупчик на десятъка и закупчик на вълната за преработка на аби и шаяци. Облагите, които амбициозният турски военен получава за вярна служба на султана, „отварят очите му към богатството и хубавия живот”.(Матеев, Родопи,1968.). Впечатленията, които той добива при походите в Гърция и при събиране

---

* Берекет –тур., плодородие, изобилие

на наемна вноска в Албания, възпитанието му в духовно училище в Беломорието, създават у него аристократически вкус към домашния бит и комфорт. Този вкус заедно с богатствата му се онаследява и от неговите синове.

За съжаление след преврата на 9 септември 1944 г. в България, организиран от българските комунисти, сградата на Агушевия конак в с. Могилица става казарма, наследниците на Агуш ага са интернирани в Северна България. Големият имот на Агушевци е национализиран, а библиотеката е изхвърлена на площада в Смолян. Много книги и ръкописи (според един от наследниците – 6 000 тома) от тази уникална библиотека са погубени – унищожени или откраднати.

През 1964 г. българската държава взема решение за реставрация на конака в Могилица. Работата е изключително трудоемка и отнема двадесет години. Реставрираният конак е превърнат в музей. Прочутите красиви конаци са обявени за архитектурен и художествен паметник с национално значение.

През 90-те години на XX век, Върховният касационен съд в България реституира уникалния паметник на културата “Агушевите конаци”. Наследниците на Агуш Ага, подвизавал се в Смолянско в началото на XIX в., имат право да се завърнат във феодалните владения на своя пра-прадядо. Потомците на известния българомохамедански род от с. Могилица са представители на днешната българска интелигенция.

Запазеното книжовно имущество от Агушевата библиотека представлява изключително интересна част от съхраненото архивно-документално наследство в българските земи. Нейният създател хаджи Салих Сами е бил мюфтия и учен за времето си човек в областта на ислямската теология. Бил изключително толерантен, тъй като по негово време християтите в областта, получават правото да строят църкви. Той има заслуги и за това, че не позволява разправа с местното население по време на Априлското въстание. Хаджи Салих Сами не допуска в района и четите на Сенклер по време на Руско-турската война.

За радост и късмет част от Агушевата библиотека е спасена от предвидливи хора. През 1951 г. двама специалисти – Вера Ацева и Делчо Георгиев от Пловдивската народна библиотека, заминават за Смолян. С камион е пренесена голяма част от останалото книжно имущество от библиотеката на Агушевци. Друга малка част е откарана в Народната библиотека в София, а трета се пази в Смолянския държавен архив.

В момента Агушевата библиотека се намира в отдел „Специални сбирки” на Пловдивската народна библиотека – архиви и ръкописи. За тях се полагат необходимите по-специални мерки за съхранение, както е за определените в библиотеката уникални, редки и ценни издания.

Печатните книги от тази библиотека, около 400 тома, се намират в основния фонд на библиотеката.

Архивът „Агушеви” отразява до голяма степен живота в Смолянския край през един от най-драматичните периоди в нашата история. Той обема голям брой документи, свързани със стопанско-икономически, военно-политически и културно-битови въпроси. Това са писма, квитанции, разписки, удостоверения, фермани, пътни листове, тефтери, договори, разпореждания, заповеди и др. на турски език. Особено важни са документите с политически характер. Те посочват връзките на Агуш ага и наследниците му с управляващите кръгове в Ахъ Челеби (Смолян), Гюмюрджина, Одрин и Цариград.

През 70-те години на миналия век специалисти от библиотеката сключват договор за превод на документите със Светослав Духовников, който владее отлично османотурски език. Благодарение на него сега тези документи са достъпни за ползване.

В архива на Агушеви се пазят 778 документа с общо 1445 листа, обединени в 12 архивни единици. Пределните години на свидетелствата са от 1812 до 1947 г.

Ръкописните книги от Агушевата библиотека са в добър общ вид, повечето запазени с оригиналната им подвързия (кожа и дърво). Наброяват 94 ръкописа, от тях 66 арабски, 18 османотурски, 7 арабско-турски, 2 персийски и един персийско-турски. Инвентирани са в библиотечния регистър на библиотеката през 1973 година.

По-голяма част от ръкописите са преписи и обхващат периода от XVII и XVIII в., но няколко арабски ръкописни книги са датирани от XV в.

Текстовете са написани на арабски и турски език, с черно, червено и златно мастило. Съдържат фермани, поучителни слова, ръкописни учебници за медресета, медицински книги, указания за четене на молитви, религиозни песни за пророка и халифите. Най-често срещаната книга в дома на мюсюлманина е Коранът. В сбирката от ръкописи на Агушевата библиотека се намират 5 ръкописа за тълкуване на Корана, един с указания за четене на Корана, един с проповеди по текстове на Корана, и два ръкописа с цитати и части от него.

Настоящият каталог, съставен от Юсуф Юнал, студент от TOBB ETU в Анкара, представя всички ръкописни книги от запазената Агушева библиотека на турски език.

В изготвянето на каталога участие взеха сътрудниците от Пловдивската народна библиотека Венета Ганева, Нели Петрова и Петко Георгиев. Поради интереса на читателите към тези ръкописни книги са направени анотации на български и английски език.

Венета Ганева
Зав. отдел „Специални сбирки”, НБИВ

THE AGOUSHEVI LIBRARY

Introduction

The Agoushevi library is one of the biggest private libraries on the Balkans in the late 19th and early 20th c. Its founder is considered to be Hadji Salih Sami Effendi, who died in 1921. Hadji Salih Sami Effendi was grandson of the great Rhodopi ruler Agoush aga. The library has survived in spite of its vicissitudinous fate and currently the major part of it is safeguarded in the Special Collections Department of “Ivan Vazov” Regional Public Library – Plovdiv.

Until 1949 the library was in the big feudal castle of Agoush Aga in the village of Mogilitsa, Smolyan District.

Even today the scale and beauty of the castle’s architecture are greatly admired. Time has preserved the unique feudal complex as the only one of its type left in Southeastern Europe. It is located in the splendid Rhodopi natural scenery, overlooking the green meadows and woods beyond the Arda river.

The konak is amazingly huge and that is why it is usually referred to in the plural – Agoushevi konatsi. The complex consists of several buildings with various functions, with numerous courtyards, rooms, parlours, passages, tunnels and hiding places..

Agoushevi konatsi was built in the middle of 19th century by Bulgarian master-builders for Agoush Aga and his three sons. Hence the name of the complex. The first building was completed c. 1825. The konak complex was built in the course of 20 years, in two stages. An inscription in Arabic on a square slabstone over one of the gates says: “May Allah bless this home with bereket* and health. A fine konak we have built! May its inhabitants enjoy good health, happiness and long life 11258” (1842 according to the present-day chronology). The castle has 221 windows, 86 doors and 24 chimneys.

Agoush Aga was a descendant of an influential Bulgarian Mohammedan family, son of Adji Osman – a Bulgarian converted to Mohammedanism from the village of Raikovo. Svetoslav Douhovnikov refutes, based on documents from the Plovdiv Public Library archive, the assertions of Atanas Primovski and Yosif Tashev that the Agoush family is of arnaut (Albanian) stock and came from Albania and other outlying parts and settled in the Rhodopes.

Agoush Aga was an influential person – practical, ambitious and despotic. He inherited lots of properties from his father and acquired more himself. After marrying a girl from the village of Kisselichevo, he decided to settle in Mogilitsa (previously called Tozburum). He started purchasing land in Mogilitsa and Chereshovo. Thus he established a large-scale feudal estate and built a big konak (seraglio, administrative building). He procured titled-deeds for each piece of land. He served in the sultan’s army for many years and got a military rank. He led an armed detachment from the Middle Rhodopes in the suppression of the Greek uprising of 1821 and in the seize of Mora Kalessi fortress. The bequest he got was about 600 dka of land by the present day village of Mogilitsa. Many letters of 1837 and after that contain expressions of gratitude for his services to the army. When he was not in military sercice, Agoush Aga ran his large feudal farm, repurchased the tithe, was buyer of wool for the production of homespun and frieze. The benefits which the ambitious Turkish military man got in return for his faithful service to the sultan “opened his eyes for richness and good life” (Mateev, Rhodopi, 1968). The impressions he had during the campaigns in Greece and

* Bereket – from Turkish, fertility, abundance, richness

Albania and his education at a theological school in the Aegean region helped him cultivate an aristocratic taste for his lifestyle and comfort. That taste, together with the riches, was inherited by his sons.

Unfortunately, after the communist coup of September 9, 1944 in Bulgaria, the Agoushevi konatsi was turned into barracks and Agoush Aga's heirs were interned in North Bulgaria. The large Agoushevi estate was nationalized and the library was thrown out onto the town square of Smolyan. A great number of books and manuscripts (6 000 volumes according to one of the heirs) from this unique library were lost - destroyed or stolen.

In 1964 the Bulgarian government decided to restore the konak in Mogilitsa. It was an exceptionally labour-consuming work and it took 20 years. The restored konak became a museum. The famous magnificent complex was declared an architectural and artistic monument of national significance.

In the 1990s the Supreme Court of Appeal of Bulgaria restituted the unique cultural monument "Agoushevi konatsi". The heirs of the legendary Agoush Aga were entitled to come back to their great-great-grand-father's estate in the village of Mogilitsa. The descendants of the famous Bulgarian Mohammedan family are part of the present-day Bulgarian intelligentsia.

The preserved literary documents from the Agoushevi library constitute a very interesting part of the archival and documental heritage in the Bulgarian lands. Its founder hadji Salih Sami was a mufti and scholar in Islam theology. He was an exceedingly tolerant man and during his time the Christians in the region acquired the right to build churches. It was also his merit that there were no acts of cruelty towards the local population during the April Uprising. Hadji Salih Sami did not allow St.Claire's bands into the region during the Russo-Turkish War.

Fortunately, part of the Agoushevi library was saved by forethoughtful people. In 1951 Vera Atseva and Delcho Georgiev, two specialists from the Plovdiv Public Library, left for Smolyan. A large part of the remaining documents from the Agoushevi library was transported by truck to Plovdiv. Another small part was taken to Sofia National Library, while a third part is kept in the Smolyan State Archive.

Currently, the Agoushevi library is in the Special Collections Department of the Plovdiv Regional Public Library – archives and manuscripts. The required special measures for unique, rare and valuable editions are being taken for their safeguarding.

The printed books from that library, about 400 volumes, are in the main collection of the library.

The "Agoushevi" archive reflects to a considerable degree the life in Smolyan's region during one of the most dramatic periods in Bulgarian history. It includes a large number of documents on economic, military, political, cultural and daily issues. Those are letters, vouchers, receipts, certificates, firmans, waybills, account books, contracts, writs, orders, etc. in Turkish. The documents of political nature are of special importance. They reveal the relationship between Agoush Aga and his descendants with the ruling authorities in Aha Chelebi (Smolyan), Gumurdjina, Edirne and Constantinople.

In the 1970s specialists from the library contracted the translation of the documents with Svetoslav Douhovnikov who had an excellent command of Ottoman Turkish. Thanks to him those documents are now available to our users.

The Agoushevi archive consists of 778 documents, a total of 1445 pages, grouped in 12 archival units. The period covered by the documents is 1812 – 1947.

The books in manuscript in the Agoushevi library are in a good general condition, most of them are in their original binding (leather and wood). They amount to 94 in number: 66 Arabic, 18 Ottoman Turkish, 7 Arabic and Turkish, 2 Persian and 1 Persian and Turkish. They were included in the library register in 1973.

The prevailing part of the manuscripts are transcripts and they are from the period of 17th and 18th century., but several of the Arabic books in manuscript date from 15th c.

The texts are written in Arabic and Turkish, in black, red and golden ink. They contain firmans, edifying orations/sermons, textbooks in manuscript for the madrasahs, medical books, prayer reading instructions, religious song about the Prophet and the caliphs. The most common book in a Muslim's home is the Koran. In the Agoushevi library manuscript collection there are five manuscripts on interpretations of the Koran, one with instructions for Koran reading, one with homilies on Koran texts and two manuscripts with quotations and parts of the Koran.

This catalogue, compiled by Yusuf Unal, a student from the University of TOBB Economics and Technology in Ankara, presents all books in manuscript in Turkish from the Agoushevi library.

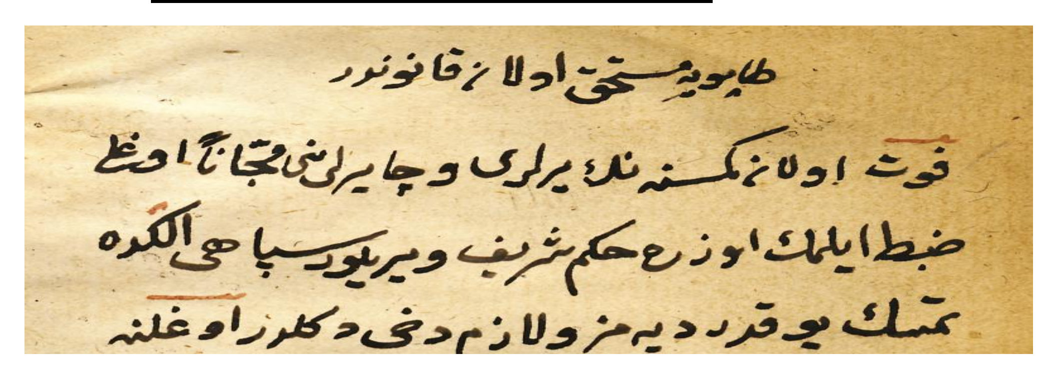
Librarians Veneta Ganeva, Nely Petrova and Petro Georgiev from Plovdiv Public Library also contributed to the preparation of the catalogue. Annotations in Bulgarian and English have been added because of the pronounced interest in those books in manuscript.

Veneta Ganeva
Head of Special Collections
Ivan Vazov Regional Public Library

Агушева библиотека. Ръкописни книги

Agoushevi library. Books in manuscript

P 758. Tapuya müstehak olana kanundur.

Türkçe el yazma eser – 1-23 sayfa aralığını içeren bölüm Sultan Süleyman döneminde kaleme alınmıştır. Genellikle miras paylaşımı üzerine verilmiş fetvaları içermektedir. 75 sayfa
Ръкопис на хартия на турски език от XVII или XVIII в. Съдържа: 1. Закон за тапии, л. 1-23 съставени през епохата на султан Сюлейман Кануни (Законодател). 2. Сбирка фетви. 75 л., 21,6/8 см. Подвързия- картон с кожа. Повреден.
Turkish manuscript of XVII or XVIII century. Includes: 1. Islamic law of inheritance, l. 1-23 pages were drawn up in the era of Kanuni Sultan Suleiman (Legislator). 2. Collection of fatwas. 75 pages.

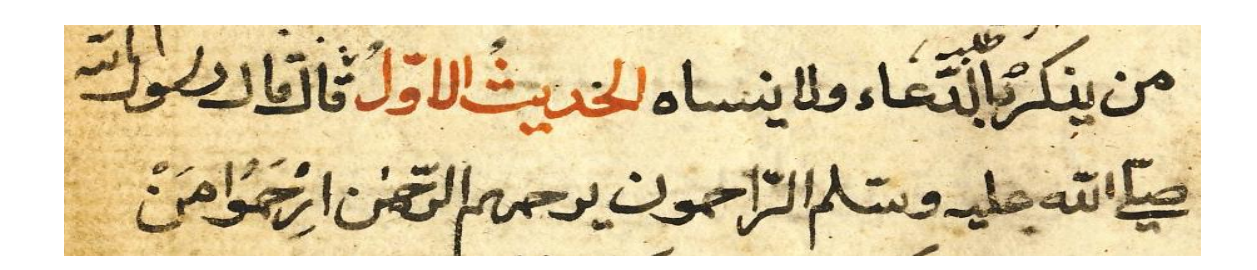
P 780. **Mecmua**

Arapça el yazma eser – tıbbi içeriklidir. Aguşevi Salih'in mührü bulunmaktadır. 174 sayfa.
Арабски ръкопис за съставяне на муски, лекарства и др. 174 л. Подпечатана с печата на Салих Агушев. Липсва края. Кожена подвързия.
Arabic manuscript – includes the preparation of charms, medical issues, etc.. 174 pages, stamped with the seal of Agushevi Salih. Missing end. Leather cover.

P 781. **Şerh'ül Hadis'ül Erbain**

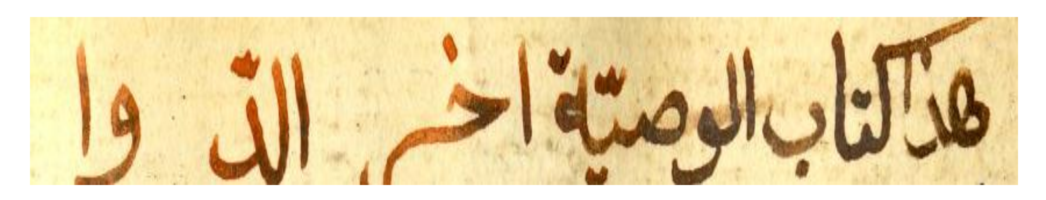
Arapça el yazma eser – Kitap üç bölümden oluşmaktadır; ilk bölümde Peygamberin 40 hadisi (sözü) aktarılmakta ve yorumlanmaktadır.

İkinci bölümde ise miras konularıyla alakalı Smolyan'lı Hüseyin bin Osman tarafinadan yazılmış hükümler yer almaktadır.

Üçüncü bölümde- "Kitab'ül Vasiyyet"- ise tavsiyelere yer verilmektedir. 154 syf.

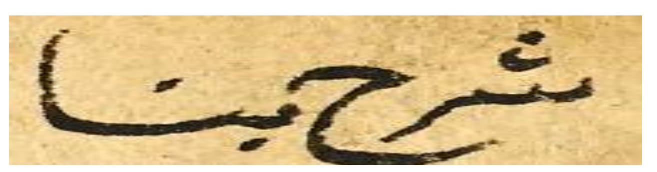
Ръкописна книга на арабски език, съдържаща 40-те съждения на пророка и техните тълкувания. 2 - Включени са допълнително фетви по наследствени въпроси, писани от

Хюсеин бин Осман от Смилян. 3- религиозни съвети под общото заглавие "Завещание." 154 л.

Arabic book in manuscript - composed of three parts: 1- The Prophet's 40 hadiths (traditions) and their interpretations, 2- Fatwas (mufti´s opinion on a matter involving the Islamic religious law) on inheritance given by Hüseyin bin Osman from Smolyan, 3- consists of religious advice under the title of "Kitab'ül Vasiyyet". 154 pages.

P 782. **Şerh-i Bina**

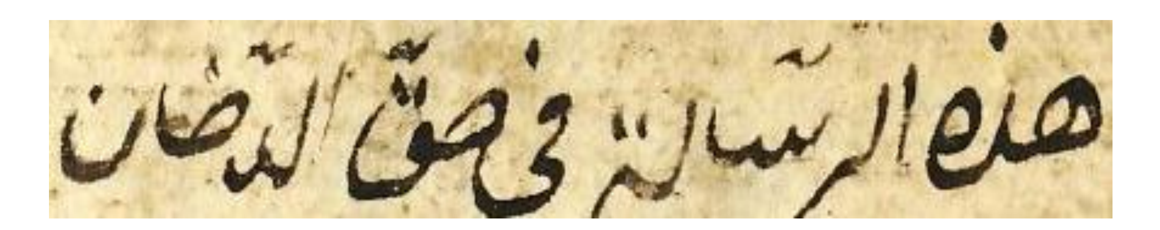
Arapça el yazma eser – Miladi 19. yüzyıl ortalarında yazılmış bu eser, Arap dil yapısı ile ilgili gramatik konuları içermektedir. Bu el yazma eser medreselerde ders kitabı niteliğinde kullanılan bir dil bilgisi kitabıdır. 1856, 108 sayfa.

Ръкописен учебник за медресетата на арабски език. Срещат се приписки на турски език. 1172(1856), 108 л.

This Arabic manuscript is a kind of handwritten textbook for the madrasahs (theological school to a mosque) containing grammatical issues of Arabic. 1856, 108 pages.

P 783. **Risâle fî Hakki'd-duhân**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konuları ve hadislerden iktibasları içermektedir.124sayfa.

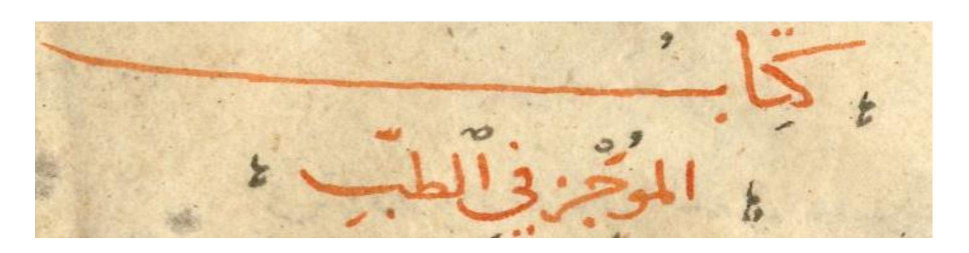

Арабска религиозна ръкописна книга по религиозни проблеми и цитати от съжденията на Пророка. Към текста има и приписки. 124 л.

An Arabic book in manuscript on religious issues and quotations from traditions (hadiths) of the Prophet. 124 pages

P 784. **Elmüvecze fi’t-tıb (Mecaz fî't Tıbb)**

Arapça el yazma eser - Hastalıklar ve tedaviler gibi tıbbi meseleleri ele almaktadır.129 sayfa.

Арабска медицинска ръкописна книга за болестите и лечението им. Кожена подвързия със щамповка. 129 л.

Arabic medical book in manuscript on diseases and their treatment. 129 pages.

P 785. **Kitab-ı Vasıyet**

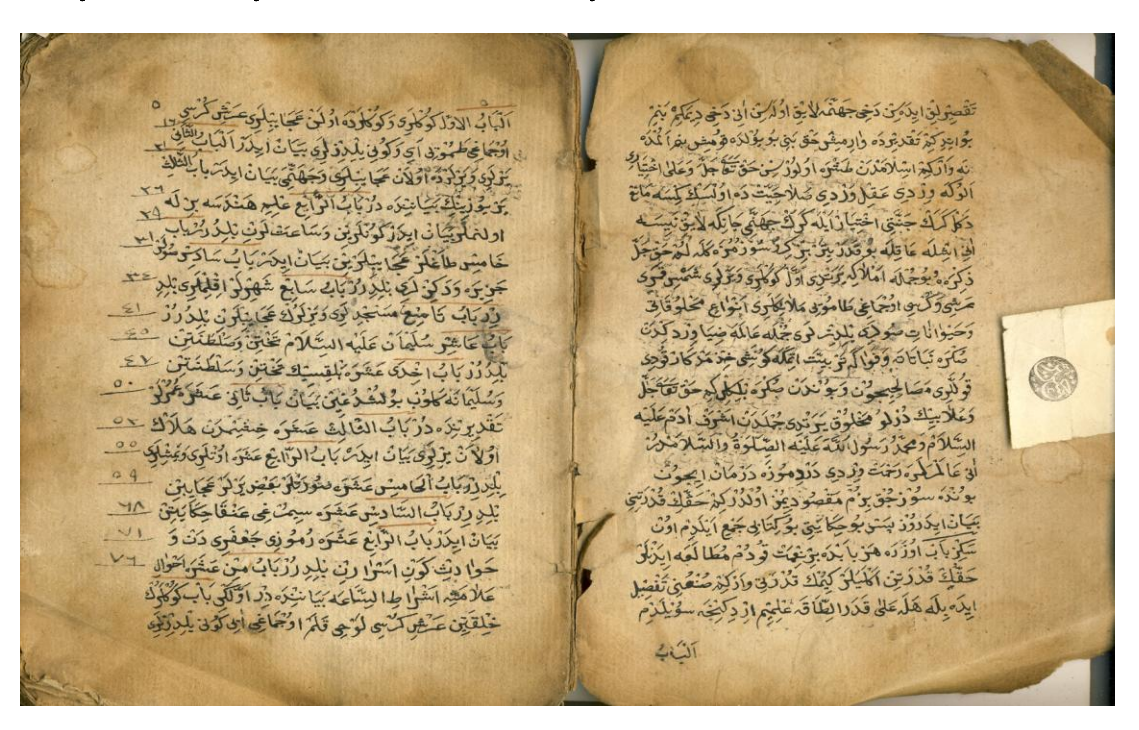
Türkçe el yazma eser - Bir ebeveyn ağzıyla yazılmış bu eserde muhataba tavsiyelerde bulunulmakta ve maddi manevi nelere dikkat edilmesi gerektiği öğütlenmektedir.(1759-72 s.)

Турски ръкопис на книга – завещание на пророка към мюсюлманите за спазване на богоугоден живот. 1175(1759). 72 л.

Turkish manuscript on paper – including parental and religious advice. 1759, 72 pages.

P 786. **Tarih-i İslam**

Türkçe el yazma eser - Evrenin yaratılışı betimlenmektedir. Gökyüzü, yeryüzü, denizler ve karalar gibi bir çok coğrafi konular işlenmektedir. Ayrıca eserde Hz Suleyman ve Belkıs hikayelerine de yer verilmektedir.87sayfa.

Турска религиозна ръкописна книга за сътворението на света . Включва и няколко религиозни предания. Без начало. 1175(1729). 87 л.

Turkish religious book in manuscript describing the creation of the world and mentioning the services of created things. It also includes some religious stories. (1729). 87 p.

P 787. **el- İzzetü'n- Nebeviyye**

Bu Arapça eserde peygamberin Mekke ve Medine'deki hayatı anlatılmakta ve onun örnekliğine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca halifeler dönemindeki iç karışıklıklardan ve savaşlardan da bahsedilmektedir. 220 sayfa

Арабски ръкопис описващ живота на пророка след преселването му от Мека в Медина и войните, които е водил заедно с първите си халифи. 220 л., 18,5/9 см. Без начало и край.

Arabic manuscript describing the life of the Prophet in Mecca and Madina and emphasizing the prophet Muhammad as a role model; it also includes the era of caliphates, social and political turmoil. 220 pages

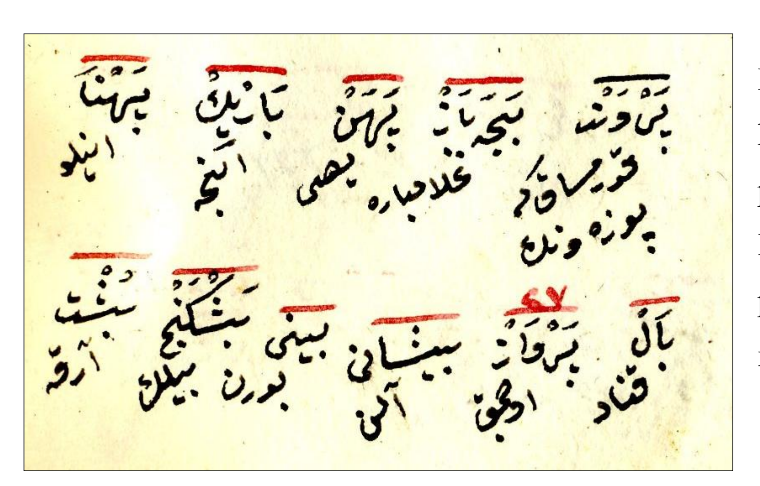
P 788. **<u>İlm-i Akaid(Muhammed el-Birkevi)</u>**

İnanç meselelerini konu alan kitap Arapçadan Türkçeye çevrilmiş akaid kitabıdır. Kitabın son bölümünde baska biri tarafindan yazılmış fetvalar yer almaktadır.

Ръкописна книга – вероучение, прев. от арабски на турски ез. В края са прибавени указания за молитвите, писани от друга ръка. 230 л., 16/11 см. Кожена подвързия.
Religious book in manuscript translated from Arabic into Turkish. Includes doctrines of Islam. It also contains some fatwas written by another hand.

P 789. **<u>Lugat-i Farisi</u>**

Farsça – Türkçe ders kitabı, ders kitabı niteliğinde hazırlanmış Farsça pratik kitabı. 1866, 102 sayfa
Персийско – турски ръкописен речник с предговор и указания за ползването му. 1282(1866), 102 л., 17/12 см.

Persian - Turkish textbook in manuscript; includes Persian vocabularies and their explanations, but as a workbook rather than dictionary. 1866, 102 pages.

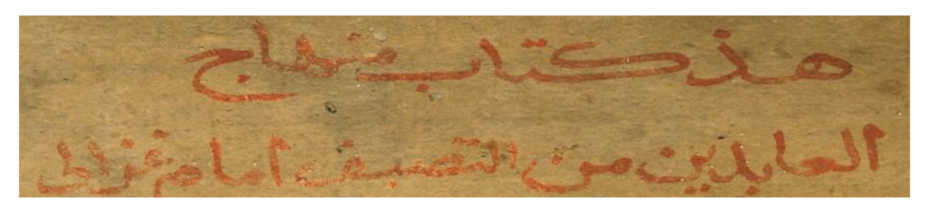
P 790. **Kitab-ı neşr'ul kıraet**

Arapça el yazma eser- Kuran'ın okunuşunu konu alan bir kıraat kitabıdır. Eserin ithafından anlaşıldığı üzere eser Smolyanlı Hüseyin bin Hasan'a aittir.(172 s.)

Арабски ръкопис – указание за четенето на Корана. От приписка се вижда, че в 1250(1834) г. книгата е била притежание на Хюсеин бин Хасан от Арда, Смолянско. 172 л., 17/11 см.

Arabic manuscript – Teaching how to read or recite the Quran. An additional note shows that in (1834) the book belonged to Hussein Bin Hassan of Arda, Smolyan District. (172 p.)

P 791. **Minhac'ul Abidin (İmam Gazali)**

هذا كتاب منهاج
العابدين من تصنيف امام غزالي

Arapça el yazma eser - Imam Gazali'nin `` Cennete Dogru Abidler Yolu`` adli arapca eserinin çoğaltılmışıdır; kisiyi iman, ahlak ve guzel amel olgunluguna ulastirmayi hedeflemektedir. 1746- 100 sayfa

Арабска ръкописна книга с религиозно съдържание. 1162(1746)., 100 л., 18/13,5 см.

Arabic religious book in manuscript – the copy of Imam Gazali's Minhac'ul Abidin, including religious issues such as Islamic faith or doctrines, moral principles and good manners/etiquette. 1746, 100 pages.

P 792. **Zikr'ul alamet-i mersume(İlm-i Hal)**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konular işlenmekte, müslümanların yapmak durumunda oldukları ibadetler hakkında genel bilgiler verilmektedir. 132 sayfa.

Арабска ръкописна книга – вероучение, молитви, пости и други верски задължения на мюсюлманите. Написана с червено и черно мастило. 132 л., 18,5/14 см. Кожена подвързия.

Arabic manuscript – containing issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence) and other religous obligations of Muslims.. 132 pages

P 793. **Kaside**

Türkçe el yazma eser- Peygamber ve halifeler için yazılmış kasidelerden ve ilahilerden oluşmaktadır.(88 s.)

Религиозни песни на турски език за пророка и халифите. При бавени са молитви. 88 л., 15,5/10 см. Кожена подвързия.

Religious poems in Old Turkish about the prophet and caliphates. 88 pages.

P 794. **El Hadis'ul Erbain**

Arapça el yazma eser- peygamberin kırk hadisinden oluşmaktadır. Kitabın başlangıç kısmı kayıp. 81 sayfa

Арабска ръкописна религиозна книта за 40 – те хадиса(изказвания) на Пророка. 81 л., 18/13 см. Кожена подвързия. Липсва началото. Значително повредена.

Arabic religious manuscript – includes 40 hadiths (traditions), 81 pages . İncomplete at the beginning.

P 795. **Haşiye Ala al Mütevassıt (Seyyid Şerif Cürcani)**

Arapça el yazma eser- Arapça dil kitabı. 1418- 29 sayfa

Арабски ръкописен учебник за медресетата. 834(1418). 29 л., 18,5/14 см. Без край – стар ръкопис с кожена подвързия. Писан с червено и черно мастило.

Arabic textbook in manuscript for the madrasahs – Arabic language and grammatical issues. (1418). 29 pages

P 796. **El İmad'ul İbad**

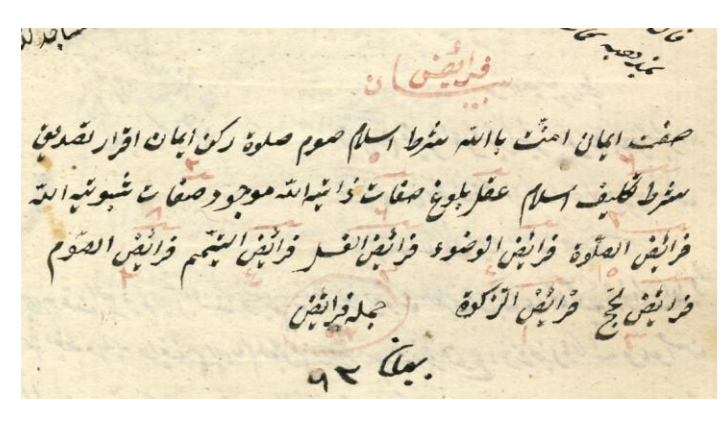
Arapça el yazma eser – Fıkhi konular ve fetvalar. 1665, 66 sayfa.

Ръкопис на арабска религиозна книга – указание за „абтест"(измиване преди молитва). Използвани са текстове от корана и фетви (образци за решения в мюфтийствата). 1081(1665)., 66 л., 20/15 см.

Arabic religious book in manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence) and fatwas (sample rulings of mufti). 1665, 66 pages.

P 797. **Beyan-i Feraiz**

Arapça el yazma eser- miras paylaşım kurallarını anlatan feraiz kitabı. (138 s.)

Арабска ръкописна книга за наследствените принципи в мюсюлманското право. 138 л., 21/16 см.
Arabic religious book in manuscript on the law of inheritance principles . 138 p.

P 798. **Şerh'ül Amali, Fıkh-ı Ekber**

Arapça el yazma eser – Kitap iki bölümden oluşmaktadır; biricinci bölümde Amali şerhi, ikinci bölümde ise Ebu Hanife'nin eseri olan Fıkh-ı Ekber şerhine yer verilmektedir.(66 s.)
Арабски ръкопис – тълкуване на вярата. 66 л., 21,5/16,5 см.
Arabic manuscript – composed of two parts; 1- "Şerh-i Amali" and 2- Şerh-i Fıkh-ı Ekber (Ebu Hanife's book)

P 799. Tarih-i Enbia

Türkçe el yazma eser- Peyganberlerin hayatına dair kıssalar ve hikayeler anlatılmaktadır. Eserin ilk ve son kısımları eksik.(147 p.)
Свещена история в приказна форма на турски език. Ръкописна книга без начало и край. 147 л. , 20,5/16,5 см.
Turkish manuscirpt - including stories and legends about prophets. 147 pages.

P 800. **Dekaik'ul Ahbar**

Arapça-Türkçe el yazma eser - Melekler, ruh, şeytan, ölülerin tekrar diriltilmesi gibi konuların işlenmektedir.(1815- 58 s.)
Ръкописна книга на арабски и турски език. Състои се от учебник за медресетата на арабски и религиозен текст на турски език. 1231(1815). 58 л., 22/16,5 см.

Arabic - Turkish manuscript – includes various religious issues such as angels, the devil, death, resurrection.(1815- 58 p.)

P 801. **Vaaz ve Nasihat**

Arapça el yazma eser – vaaz ve nasihatlarden müteşekkil Kuran yorumu. Başlangic kısmı kayıp.(177 s.)

Арабски ръкопис – тълкования на Корана пригодени за проповеди. 177 л., 20,5/15 см. Липсва началото.

Arabic manuscript – including religious advice and interpretations of some parts the Quran. 177 pages. Incomplete at the beginning.

P 802. **Kitab-ı Tıbbiyye**

Türkçe el yazma tıp kitabı- Sultan Suleyman Han(1522-1566)'ın emriyle Farsçadan Türkçeye çevrilmiş bu eser: doğa, yiyecekler, hastalıklar ve tedavileri, fiziksel idmananlar gibi konuları içermektedir. Kitabın son kısımları kayıp. 42 sayfa

Турска ръкописна книга с медицинско съдържание преведена от персийски език по нареждане на султан Сюлейман хан(1522-1566). В първа глава се говори за природата; втора за храната; трета за болести; четвърта за дейността на лекаря. 42 л., 21,5/17 см. Липсва края.

Turkish medical book in manuscript - translated from Persian to Turkish on the order of Sultan Suleyman Khan (1522 -1566). The content of the book covers issues of nature, foods, diseases, treatments, physical activities, etc. 42 pages. İncomplete at the end.

P 803. **Haşiye ala Tefsir'ul Keşşaf**

Arapça el yazma eser- Kuran tefsiri (Kuran'ın yorumu), eserin baş ve son kısımları eksik. (327 s.)

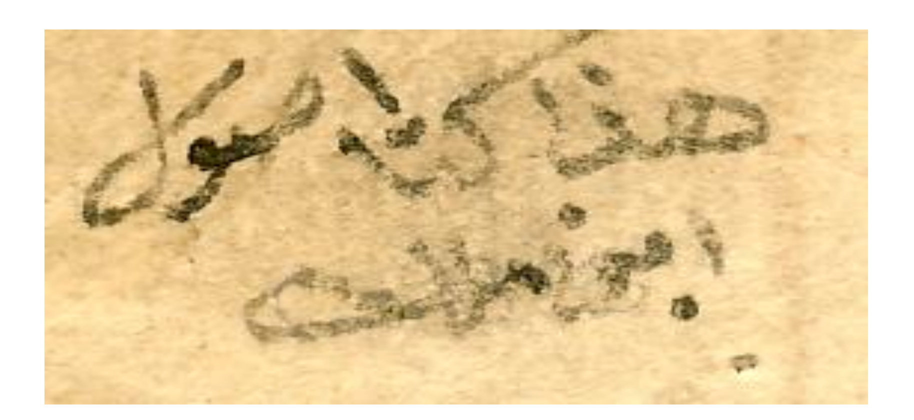
Арабска ръкописна книга с религиозно съдържание – тълкуване на Корана. 327 л., 24/15 см. Липсва началото и края. Кожена подвързия. Повредена.

Arabic manuscript with religious content - interpretation of some parts of the Koran. 327 pages. Incomplete at the beginning and the end.

P 804. **Kitab-ı İtilaf**

Arapça el yazma eser- Kuran bazı surelerinin tefsirini(yorumunu) içermektedir, medresede okutulması için Smolyanlı Saatçi Husey'n tarafindan hediye edilmiş bir eser.(117 s.)
Тълкување на стихове от Корана на арабски език. Приписки за собственост на Хюсеин бин Хасанов от Смолян. Споменава се, че ръкописа е подарен на медресето в Тозборун(Могилица), Смолянско от Хюсеин Сахатчи. 117 л., 22/16 см.
Arabic manuscript – Interpretation of verses from the Quran. Inscription shows that its owner was Hussein bin Hasanov from Smolyan. It also mentions that the manuscript was given to madrasa Tozborun (Mogilitsa) as a gift from Saatchi Hussein from Smolyan. 117 pages

P 805.

Arapça – Türkce el yazma eser. Üç bölümden oluşmakta: 1- ibadet ve kulluk(Arapça), 2- ahiret (Türkçe), 3- belge ve arz-ı hal yazım örnekleri.(162 s.)
Ръкописна книга на арабски и турски език. Състои се от три части. Първа – за молитвите и кланянето(арабски); втора – за задгробния живот(турски); трета – образци за написване на документи и молби(турски). 162 л., 21,5/16 см. Книгата писана от три ръце.
Arabic – Turkish manuscript, consisting of three parts: First, prayers and worshiping (in Arabic), second, the afterlife (in Turkish), third, models for writing documents and requests (Turkish). 162 pages

P 806. **Delail'ul Meratip**

Arapça – Türkçe el yazma eser. Eser bir takım rüya ve mucizeler sonucu, peygamberin isteği doğrultusunda yazılmış bir kasideden bahsetmekte.(1648) 26s.

Ръкописна религиозна книга за чудесата на пророка. Успореден текст на арабски и турски език. 1064(1648). 26 л., 20,5/14 см.

Arabic-Turkish manuscript, telling a legend of how "Kaside"(religious poem) was written as a result of miracle and dreams. (1648). 26 p.

P 807. **Risale-i mesaili el-munazare**

Arapça el yazma eser- Medreseler için yazılmış Arapça ders kitabı.(1784). 50 s.

Ръкопис на учебник на арабски език за медресетата. 1200(1784). 50 л., 21/15 см.

Arabic manuscript - Arabic grammar as a textbook for madrasas. (1784). 50 p.

P 808. **Tarih-i Enbia**

Arapça el yazma eser- peygamberlerin hayatı, Müslumanların dini sorumlulukları (1735). 328 sayfa.

Арабска религиозна книга – свещена история и верските задължения на мюсюлманите. 1151(1735). 328 л., 20,5/15,5 см.

Arabic manuscript – history of the prophets, sacred and religious duties of Muslims. (1735). 328 pages.

P 809. **İlm-i hal**

Arapça el yazma eser, müslümanların görev ve sorumluluklarını, ibadetlerin şartlarını ve ayrıca müfti fetvalarını içermektedir. 152 sayfa. Kitabın ilk yedi sayfası eksik.

Арабска религиозна ръкописна книга за верските задължения на мюсюлманите. В края фетви(решения на мюфтиите). 152 л., 27/18 см. Липсват 7 л. от началото.

Arabic manuscript - on the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fatwas (müfti's rulings). 152 pages. Incomplete at the beginning (7 pages).

P 810. **Kitab-i Amali**

Arapça el yazma – dini içerikli şiirler ve ek olarak müfti tarafından miras paylaşımı konusunda verilmiş fetvaları içermektedir. (1764) 102 sayfa

Арабска ръкописна книга – стихове, възпяващи вярата. В края дадени фетви(разпореждания) на мюфтиите за наследственото право. 1180(1764).
102 л., 21/16 см.
Arabic manuscript – religious poems and fatwas in inheritance law as administered by mufti. 1764, 102 pages.

P 811. **Kitab-ı Musahib**

Arapça el yazma eser – hadislerden iktibaslar ve açıklmaları. 1780, 192 sayfa, deri kapak.
Арабски религиозен ръкопис за Пророка, халифите и молитвите в мюсюлманската религия. 1196(1780). 192 л., 30/21 см. Кожена подвързия.
Arabic manuscript- quotations from the Prophet’s hadiths (traditions) and their interpretations 1780, 192 pages, leather cover.

P 812. **Elahkam**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konuları içermektedir. 1675, 182 sayfa

Проповеди по текстове от Корана на арабски език отнасящи се до всички верски задължения на мюсюлманите. Към ръкописа има много допълнителни бележки и приписки от неизвестен негов притежател, отнасящи се към 1156(1730) г. от с. Исюрен, Ксантийско. Написан с черно мастило, само заглавките с червено. 1091(1675). 182 л., 21/14 см. Подвързия от картон и кожа, с щамповка.

Arabic book in manuscript – containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fatwas (müfti's rulings). 1675, 182 pages

P 813. **Şerh-i Mecmua'ül Bahreyn(İbni Melek Abdüllatif b.Abdülaziz)**

Arapça el yazma eser –Eserde evlilik, boşanma, miras paylaşımı gibi bir çok dini mesele ele alınmıştır. 1714, 132 sayfa.

Ръкописен сборник от разпореждания за вакъфи – за бракосъчетания, разводи, делби и др. Написан на арабски език с червено и черно мастило. 1130(1714). 132 л., 26/18 см.

Collection of handwritten orders of Waqf - marriages, divorces, partitioning etc. (1714).132 p.

P 814. **Avâmili'l-Cedîde**

Arapça el yazma- Medrese ders kitabı - Arapça gramer. 1713, 73 sayfa, deri kapak,

Учебник(ръкописен) за медресетата. 1129(1713). 73 л., 21/14,5 см. Приписка от притежателя Ахмед бин Хюсеин. Писан с червено и черно мастило. Кожена подвързия.

Arabic manuscript – including grammatical issues of Arabic – textbook for madrasahs, 1713, 73 pages, leather cover.

P 815. **Takvîmü'l-ebdân**

Arapça el yazma- Tıp kitabı; hastalıkların teşhisi ve tedavi metodları ile ilgili konuları içermektedir.(1522). 50 sayfa

Медицинска ръкописна книга на арабски език за признаците на различните болести и начин на лечението им. Съдържанието дадено ясно и пригледно. 938(1522). 50 л., 22,5/16,5 см. Книгата доста похабена.

Medical manuscripts in Arabic - including symptoms of various diseases and methods of their treatment. 1522, 50 pages.

P 816. **İnşa**

Türkçe el yazma eser, on babtan(başlık) ve bir hatimeden(son) oluşmaktadır. Eser yazışmaların kaidelerini anlatmaktadır. Bir yazışmada hitap cümlesinin nasıl olacağından kağıdın şekline kadar bir çok detaydan bahsedilmektedir. 37s.

Ръкописна книга на турски език – указание за водене на кореспонденция, писане на заявления и др. Ръкописът писан от две ръце. 37 л., 22,5814,5 см.

Turkish manuscript – instructions for conducting correspondence and writing other applications, written by two hands. 37 pages

P 817. **Şerh'ul Maksud**

Arapça el yazma eser - Arapça gramer kitabı. Sahibinin İbrahim bin Ahmet olduğu giriş kısmında belirtilmektedir.(1830) 151 sayfa.
Учебник за медресетата на арабски език. В приписка – притежателят на ръкописа Ибрахим бин Ахмед от гр. Драма., споменава годината (12461830). Писан с червено и черно мастило. 151 л., 21,5/15 см. , Кожена подвързия с щамповка.
Arabic manuscript – Arabic grammar as a textbook for madrasahs. The owner of the manuscript was İbrahim bin Ahmed from the town of Drama as mentioned in an insertion. 1830, 151 pages

P 818. **Kitab-ı Ecrumiye**

Arapça el yazma eser- Hacc konularını ve Hacc'da yapılan duları da içermektedir. 58 s.
Арабска ръкописна книга – упътване за поклонниците, отиващи в Мека. Включени са и молитви, които се четат при поклонението. 58 л., 20/15 см. Написана с червено и черно мастило от две ръце.
Arabic manuscript - a pilgrim's guide. Prayers to be read in worship are also included. 58 p.

P 819. **Kitab-ı Enbiya**

Arapça el yazma eser - Kuran'ın belli bölümlerinin tefsiri(yorumlanması), peygamberlerin hayatı ve muska yapımı olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. 52 – 119 – 20s.
Арабски ръкопис 1179(1763). Състои се от тълкуване на Корана, история на пророците и указание за правене на муски. 52 +119+20 л., 21/14,5 см.
Arabic manuscrip - consists of interpretations of some parts of the Koran, the history of prophets and instructions for making charms. (1763) 52 + 119 + 20 pages

P 820. **El akaid es sahihe**

Arapça el yazma eser – inanç konularını içermektedir. Başlangıç ve sonuç kısımları eksik.(1785) 173 sayfa
Арабска ръкописна книга за верските истини. От две части. 1201(1785). 173 л., 20/16 см. Писана от две ръце. Липсва началото и края.

Arabic manuscript - including Islamic truths and doctrines, written by different hands. Incomplete at the beginning and the end, (1785), 173 pages

P 821. **Şerh-i Cilâ'i'l-Kulûb(Ishak Efendi)**

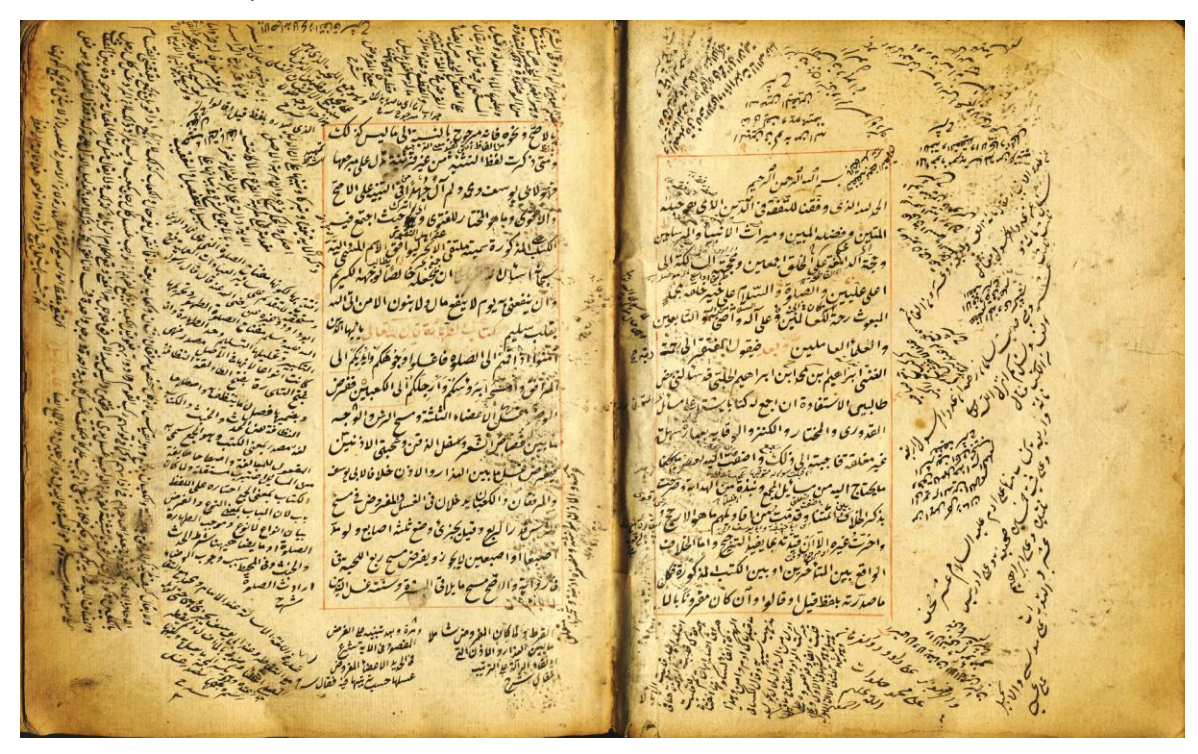
Arapça el yazma eser, İslâm Dini-Mevize ve Hutbeler gibi dini konuları içermektedir.(1716) 209 sayfa.

Ръкописна книга на арабски език за вярата в бога. 1132(1716). Дадени са текстове от Корана. 209 л., 21/15 см. Кожена подвързия с щамповка.

Arabic manuscript – Religion of Islam, religious advice, khutba (sermons) (1716), 209 pages

P 822. **Şerh-i aynelyakin**

Arapça el yazma eser - namaz, oruç, zekat, sadaka, evlilik gibi bir çok dini konuyu ele almaktadır. 210 sayfa

Арабска правна ръкописна книга – за свидетелстване, за пълномощия и др. В началото са дадени верските задължения на мюсюлманите. 210 л., 21,5/15 см.

Arabic book in manuscript - includes obligations of Muslims and principles of Islam. 210 pages

P 823. **Min el evrak la cezah**

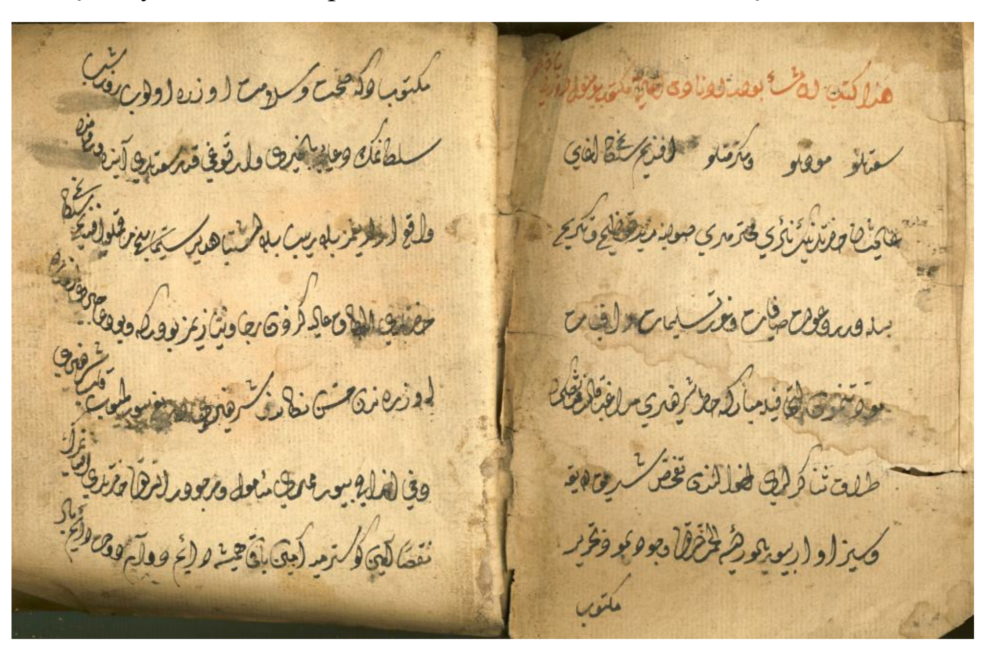
Arapça el yazma eser, evlenme, boşanma, kadın ve erkeğin konumları gibi konuları ele almaktadır. Kitab sahibi Bukovo koyunden Smolyanli Ahmed Efendi olarak belirtilmektedir. 115 sayfa.

Арабско религиозно право за брака, развода и положението на мъжа и жената. 115 л., 21,5/16,5 см. Книгата е била притежание на Ахмед ефенди от с. Буково, Смолянско.

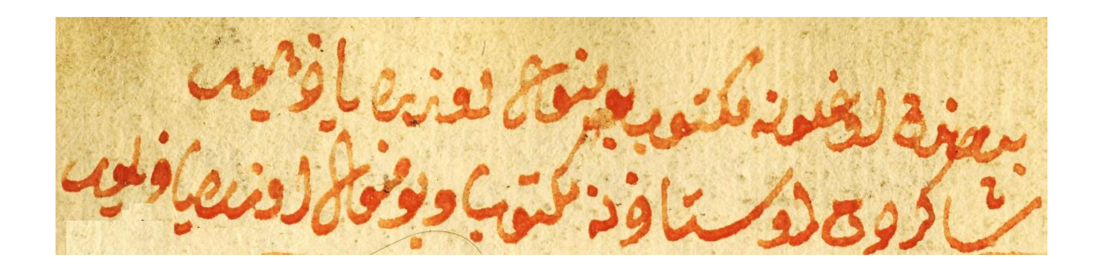
Arabian religious manuscript - the right to marriage, divorce and the status of women and men. The book belonged to Ahmed Effendi from the village of Bukovo, Smolyan District. 115 pages

P 824. **Kitab-i İnşa**

Türkçe el yazma –mektup, sertifika, arz-ı hal örneklerini içermektedir. 38 sayfa

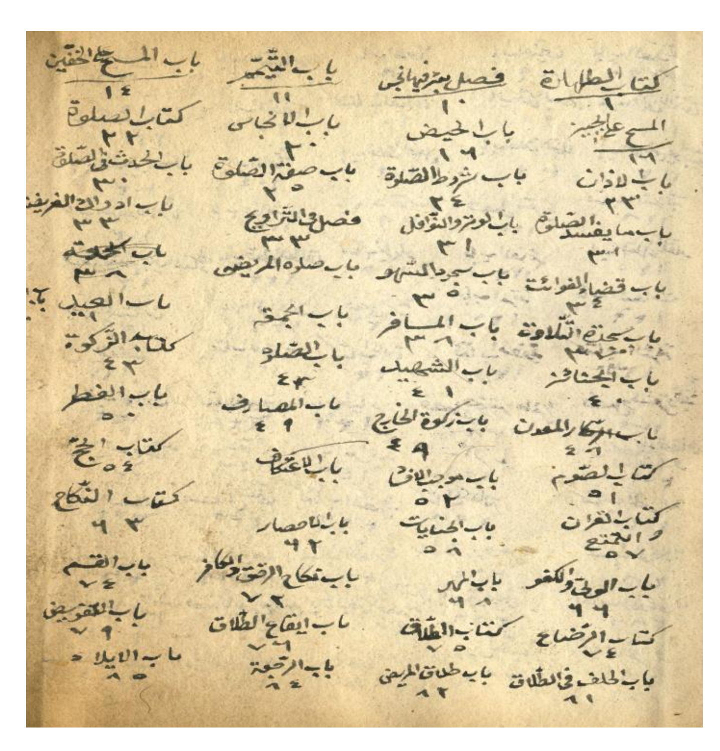
Турска ръкописна книга – образци за писма, удостоверения, молби и др. 38 л., 22/17 см.

Turkish manuscript - samples of letters, certificates, applications and more. 38 pages.

P 825. **Şerh-ül ibare**

Arapça el yazma – eser temizlik, namaz, oruç, nikah, hac gibi temel dini bilgileri ve ayrıca müfti tarafından verilmiş fetvaları içermektedir. 379 sayfa.

Арабска религиозна ръкописна книга за верските задължения на мюсюлманите и фетви(разпоредби) на мюфтиите. Приписка за закупуване книги за Смолянското медресе за 80 гроша. 379 л., 21,5/16 см.

Arabic manuscript - on the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fatwas (müfti's rulings). An additional note shows that the book was purchased for the Smolyan madrasa for 80 pennies. 379 pages.

P 826. **Errisale (Hasan, Raşid)**

Arapca el yazma eser, Arapca gramer kitabi. (1865) 48 s.

Арабска ръкописна граматика. 1281 (1865). 48 л., 21,5/15 см.

Arabic grammar in manuscript. (1865).48 p.

P 827. **Usul-i feraiz (Mustafa, Hasan)**

Eser iki bölümden oluşmaktadır; Türkçe birinci bölüm ölünün arkasından yapılan dini ritüelleri(iskat gibi) içermektedir. Arapça olan ikinci bölümde ise miras hukukuna dair konulara değinilmektedir. 1764, 121 sayfa

Ръкописна книга – състои се от две части. Първата част се отнася за погребални обреди(турски език); втората част – наследствено право(арабски език). 1180(1764). 121 л., 17,5/12 см.

A book in manuscript - consists of two parts. The first part concerns funeral rites (Turkish), the second part - Succession Law (Arabic). (1764). 121 pages.

P 828. **Sarf ve Bina**

Arapça gremer kitabı, medrese ders kitabı. 105 s.

Учебник за медресетата на арабски език. 105 л., 20,5/15 см.

Arabic grammar as a textbook for madrasas. 105 p.

P 829. **Dekaik'ul Arabie**

Arapça el yazma eser, arapça gramer kitabı. (1759) 68 s.

Ръкописна граматика на арабски език. 1170(1759). 68 л., 21/15 см.

Arabic grammar as a textbook for madrasas. (1759). 68 p.

P 830. **Fetvalar**

Türkçe el yazma eser – Müfti kararlarını, sihir ve muska konularını içermektedir. Ayrıca hastıklar ve tedaviler konusunda da bilgiler vermektedir. 71 s.

Турска ръкописна книга – решения на мюфтиите, бележки за заклинания, правене на муски и лекуване на болести. 77 л., 21,5!6,5 см. Повредена.

Turkish book in manuscript - Mufti rulings, making charms and treatment of diseases. 77 p.

P 831. **İlm-i Fıkıh**

Arapça el yazma eser – temizlik, namaz, hac, oruc gibi dini(fıkhı) konulardan oluşmaktadır (1783). 186 sayfa.

Арабска богослужебна ръкописна книга – преписана от Хасан бин Мехмед. 1199(1783). 186 л., 21/16 см.

Arabic manuscript – it consists of religous issues such as: namaz, pilgrimage, fasting, etc. Copy of Hassan bin Mehmed. (1783). 186 p.

P 832. **Kitab-ı Halebi**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konuları içermektedir. 181 s.

Учебник, ръкописен за медресетата на арабски език. 181 л., 21/16 см.

Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fatwas (müfti's legal opinions). 181 p.

P 833. **<u>Pend-i Attar(Pendname)</u>**

Feriduddin Attar’a ait pendname adlı farsça eserin coğaltılmışıdır(eser Smolyan’in Mogalitsa köyünde medrese hocalığı yapan Mehmet Salih tarafından istinsah edilmiştir). Farsça kelimlerin altına Türkçe karşılıkları yazılmıştır.(1894) 170 s.

Мюсюлманска религиозна книга на персийски език в стихотворна форма. Мехмед Салих – преподавател в медресето в с. Могилица, Смолянско преписал ръкописа в (1894) г., което се вижда от преписката. 170 л., 20,5/16 см.

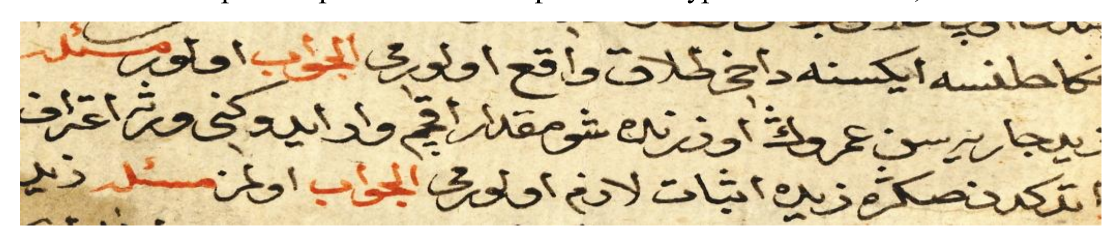
Persian – Turkish manusicript; its author is Feriduddin Attar; copied by Mehmet Salih-scholar in Mogilitsa madrasa – for the purpose of teaching Persian language.

P 834. **Fetvalar**

Türkçe el yazma eser – soru cevap şeklinde meselelerin halline dönük fetvalardan oluşmakatadır. 47 sayfa, deri kapak.

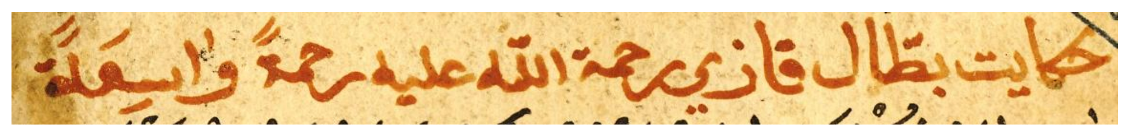
Ръкописен сборник – решения на мюфтиите на турски език. 47 л., 20/14 см.

Manuscript in Turkish, collection of Mufti's rulings (fatwas). 47 p.

P 835. **Hikâye-i Seyyid Battal Gâzî**

Türkçe el yazma eser- Seyyid Battal Gazi'ye dair oluşturulmuş menkıbeleri aktarmaktadır. 29 sayfa

حكايت بطال قازي رحمة الله عليه رحمة واسعة

Ръкопис на турски език – приказки с религиозно съдържание. 29 л., 20,5/14 см.

Книгата писана от две ръце.

Turkish manuscript - stories about Seyyid Battal Gazi, 29 pages.

P 836. **Nasihat'ul Muslimin**

Türkçe el yazma eser – Müslümanları dini konularda bilgilendirmek ve onları günahlardan sakındırmak için yazılmış vaz u nasihatleri içermektedir.(1758) 217 s.

Ръкописна книга на турски език – наставление към мюсюлманите за предпазване от грехове. 1174(1758). 217 л.,21/15 см.

Manuscripts in Turkish – including religious advice to prevent Muslims from sins.

(1758) 217 p.

P 837. **Elmesailu’ş Şerie**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konuları ve fetvaları içermektedir. (1671) Karton kapak.

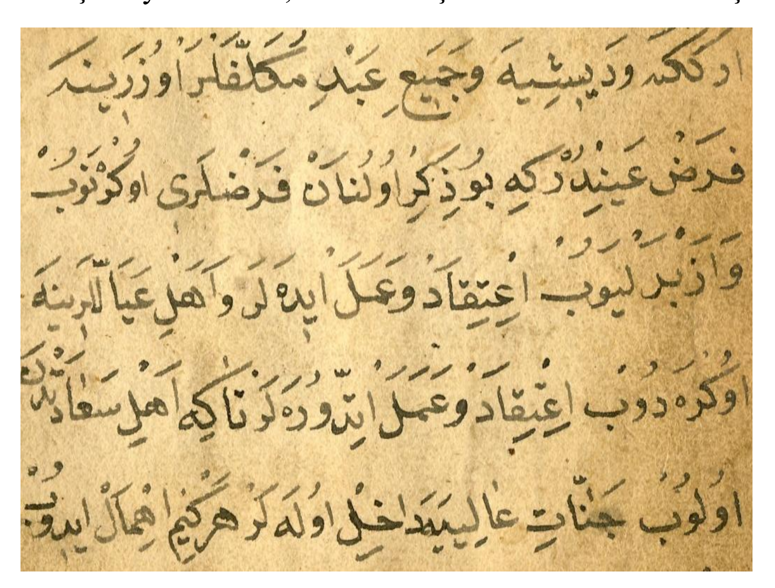

Арабски ръкопис – верско право. Книгата написана с черно мастило. Текстът обграден с червени карета. Малка орнаментика. 1087(1671). 170 л., 21/13 см. Кожена подвързия с щамповка.

Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence). (1671).

P 838. **İlm-i Hal**

Türkçe el yazma eser, temel inanç ve ibadet konularını içermektedir. (1813). 20 s.

Вероучение на турски език. 1229(1813). 20 л. 16/12,5 см. Стара кожена подвързия.

Manuscript in Turkish - including religious issues: belief and deeds. (1813). 20 p.

P 839. **Şerh- i Bina**

Arapça el yazma eser – Arapça gramer(sarf-nahiv) konularını içermektedir. 195 sayfa.

Ръкописен учебник на арабски език за медресетата. 195 л., 17/12 см.

Arabic manuscript – includes grammatical issues of Arabic language as a classic textbook for madrasas. 195 p.

P 840. **El-kitabu'l musemma**

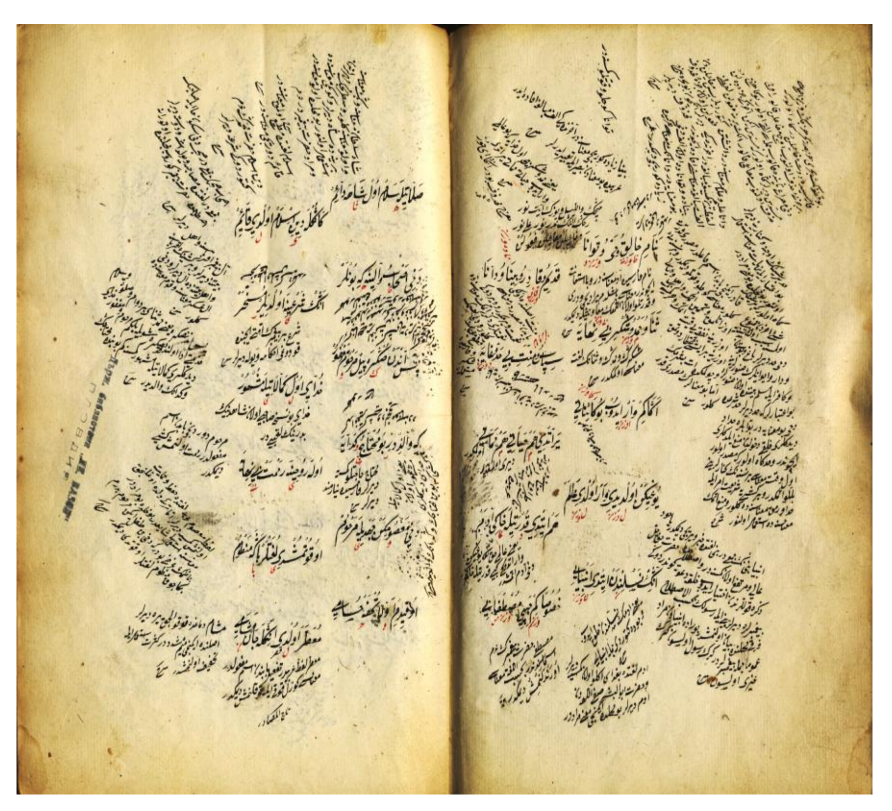
Arapça – Türkçe el yazma - Fıkhi konuları, 40 hadis ve açıklamalarını içermektedir. 191 sayfa.

Арабска религиозна книга за пророците, Адам, Ной, Аврам и др. Писана с червено и черно мастило. 191 л., 17/12см.

Turkish – Arabic manuscript, including various issues, such as Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), hadith (traditon), epics etc. 191 p.

P 841. **Şerhü'l-Maksûd**

Arapça el yazma eser – Arapça gramer kitabı.(1699). 91 sayfa.

Ръкописен учебник за медресетата на арабски език. (1696). 91 л., 21/15 см.

Manuscript in Arabic – includes grammatical issues of Arabic language as a textbook for madrasas. (1696). 91 p.

P 842. **Kaside**

Farsça el yazma - Allah’ı ve peygamberi yücelten kasideler Farsça olarak yazılmış ve altına Türkçe anlamları yazılmıştır, deri kapaklı, 48 sayfa.

Религиозна поема – възхвала на бога и Пророка, написана на персийски език с тълкувания на турски. Кожена подвързия. 48 л., 20,5/15 см.

Religious poem - glorification of God and the Prophet, written in Farsi with interpretations in Turkish. Leather binding. 48 pages

P 843. **Muhtâru's-Sıhâh(Ahmed Huseyn)**

Arapça el yazma eser – Arap dili ve grameri. 290 sayfa, 20,5/16 см

Арабска ръкописна книга – граматическо съчинение. 290 л., 20,5/16 см

Manuscript in Arabic – includes grammatical issues of Arabic language as a textbook for madrasas. 290 pages, 20.5 / 16 cm

P 844. **Şemâ'ilü'ş-Şerîfe**

Arapça el yazma eser - peygamberin dış görünüşünü anlatmaktadır. 1167(1751) 78 sayfa. 21/16 cm

Тълкуване на слова на Пророка. Арабска религиозна книга. 1167(1751). 78 л., 21/16 см.

Manuscript in Arabic – portraying the prophet Muhammad’s physical apperance. 1167 (1751). 78 p, 21/16 cm

P 845. **Kitab-ı Feraiz**

Arapça el yazma eser – miras hukuku konularını işlemektedir. 94 s., 21/15 cm

Арабска ръкописна книга за наследственото право. 975(1559). Кожена подвързия със щамповка. 94 л., 21/15 см.

Arabic Manuscript on inheritance law. 975 (1559). 94 p, 21/15 cm

P 846. **İlm-i Hal**

Arapça elyazma eser; iki bölümden oluşmaktadır. İki bölümde de fıkhi konular ele alınmıştır. Fakat birinci bölümde Arapça cümlelerin altına kelime kelime Türkçe anlamları yazılmıştır. 1094 (1678) 85 + 93 sayfa.

Ръкописна книга с текстове на арабски и турски език. 1094(1678). Тълкуване на Корана във връзка с курбана(арабски) и молитви(турски). Липсва началото.

85 и 93 л., 21/15,5 см.

Arabic manuscript – consists of two parts, both parts include the issues of Islamic law, but in the first part the meaning of Arabic sentences was written down in Turkish. 1094 (1678) 85 + 93 pages

P 847. **Tebyînul-Merâm(Tarikatçı Emir Efendi)**

Türkçe el yazma eser – eserde fıkıh ve muamelat konuları işlenmektedir. Deri kapak, (1728). 118 sayfa. 21.5 / 16.5 cm

Ръкописна книга на арабски и турски език. 1144(1728). Началото и края на арабския текст липсват. Религиозно съдържание. Кожена подвързия. 118 л., 21,5/16,5 см.

Manuscripts in Turkish – contain issues of Canon law (fıkh), especially business ethics 1144 (1728). 118 pages, 21.5 / 16.5 cm

P 848. **İlm-i Hadis**

Arapça el yazma eser – Peygamberin sünneti, hadis kaynalarında yer alan dualar ve bazı ayetlerin tefsiri. (1710) 186 sayfa. 20,5/13,5.

Пътят на Мохамед. 1136(1710). Тълкуване на Корана и проповедите на Пророка. Ръкописна книга на арабски език. 186 л., 20,5/13,5.

Manuscripts in Arabic- the customs of Mohammed, interpretation of some parts of the Quran and the Prophet's prays.. 186 pages, 1136 (1710). 20.5 / 13.5.

P 849. **Kitab-ı Fıkıh**

Arapça el yazma eser – fıkhi konularını içermektedir. Giriş kısmında eserin Hasan ibn Muhammed tarafından vakfedildiği bilgisi yer almaktadır.
(1784) 420 s, 25/17 cm.

Арабска ръкописна книга – религиозно право и тълкуване на религиозните догми. 1200(1784). Съдържанието написано от Абдулах Тин Мустафа от Елхово, Смолянско в 1257 г. Книгата купена от Пловдив за медресето в с. Могилица. Кожена подвързия с щамповка.
420 л., 25/17 см.

Arabic manuscript – composed of the issues of religious law. Donated by Muhammed, Hasan to the madrasa (1784) 420 p, 25/17 cm.

P 850. **Kitab-ı Bey’**

Arapça el yazma eser - eserde fıkıh ve muamelat(ala-vere, ticaret) konuları işlenmektedir. 350 sayfa, 27.5 / 18 cm.

Арабска ръкописна правна книга. 970(1554). Кожена подвързия с щамповка. 350 л., 27,5/18 см.

Manuscript in Arabic – contains issues of the Canon law (fikh) especially business ethics (1554). 350 liters, 27.5 / 18 cm

P 851. **Kitab-ı Ders**

Arpça el yazma eser – Va’z u nasihatlar kitabı. Baş ve son kısımları kayıp. 63 sayf, 20/15 см.
Арабска религиозна книга – ръкопис с проповеди. Липсва началото и края.
63 л., 20/15 см.
Arabic religious manuscript – religious advice and sermons. Incomplete at the start and the end. 63 pages, 20/15 cm

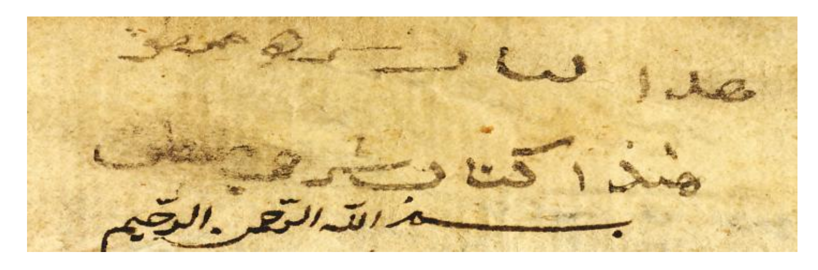
P 852. **et-Tarikatü'n-Nebeviyye (?)**

Arapça el yazma eser – fıkıh kitabı, eserde İmam Azam ve talebeleri arasındaki görüş farklılıklarına da değinilmiştir. 1135 (1719), 280 sayfa, 21/14 cm
Арабска верска ръкописна книга. 1135(1719). На края са включени норми за поведение с оглед на религиозното право. Повредена. 280 л., 21/14 см.
Arabic Manuscript - including Islamic law and different views of Ebu Hanife and his students 1135 (1719). 280 p, 21/14 cm

P 853. **Şerhu'l-Akaidi'n-Nesfiye**

Arapça el yazma eser – inanç konularının ele alandığı akaid kitabı, 85 sayfa, 20/15 см.
Арабска ръкописна книга с проповеди. Липсва края. От приписка се вижда, че книгата е преминавала у много лица като притежание. 85 л., 20/15 см.
Arabic manuscript – Islamic faith and doctrines. Incomplete at the end, 85 l, 20/15 cm

P 854.**Yusuf bin Abdulmelik**

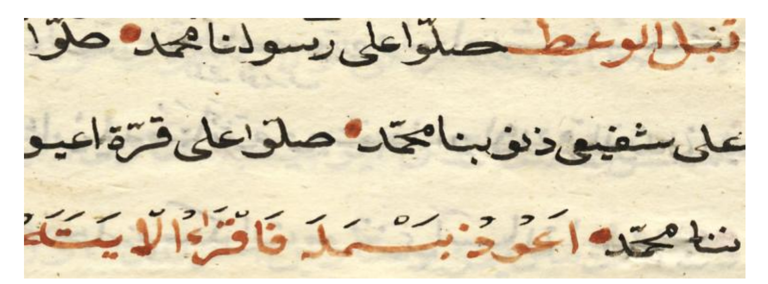
Arapça el yazma eser – Arapça gramer kitabı, Evahir-i Receb, sene 839(1423), 27 sayfa, 19.5 / 13.5 cm
Религиозна ръкописна книга на арабски език. 839(1423). Книгата е била собственост на

Хасан бин Рамадан, Хасан бин Ахмед и Мустафа бин Хюсеин, което личи от преписките. 27 л., 19,5/13,5 см.
Arabic manuscript - Arabic grammar, the book belonged to bin Hassan Ramadan, Hasan bin Ahmed bin Mustafa Hussein, which is shown in an inscription.
839 (1423), 27 pages, 19.5 / 13.5 cm

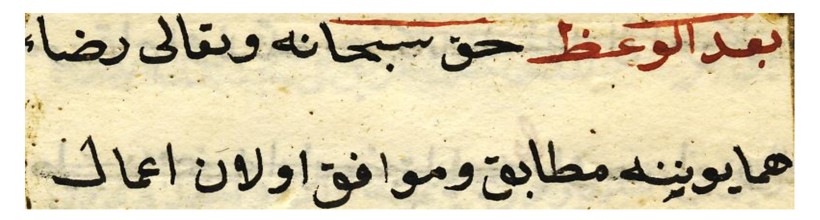
P 855. **Bakiyyet'ül-Bina, Şerh-i Risalet'ül-Bina**

Arapça el yazma eser –Arapça dil bilgisi konularını içermektedir. Eserin yazarı Abdurrahman El-Amani El-Ahi Çelebi'dir. 1261 51 sayfa.
Ръкописен учебник на арабски език за медресетата, писан с черно и червено мастило. 1261(1845). 51 л., 20/15,5 см
Arabic manuscript – Arabic grammar as a textbook for madrasas.
1261 (1845). L. 51, 20/15, 5 cm

P 856. **Errisaletü'ş Şerife**

Arapça -Türkçe el yazma – Eserin ilk kısımlarında vaaz öncesi ve sonrası yapılması gereken dualar belirtilmiştir. Diğer kısımlarda ise ibadetlerin faziletleri konusuna yer verilmiştir.(1210 – 1794), 130 sayfa, 20.5 / 16 cm

Арабска ръкописна книга за проповеди в джамиите. Приложение – един лист с означение на месеците и дните на седмицата на арабски и турски език. Кожена подвързия. 130 л., 20,5/16 см.
Arabic Manuscript – sermons and prayers in mosques. 130 pages, 20.5 / 16 cm

P 857.

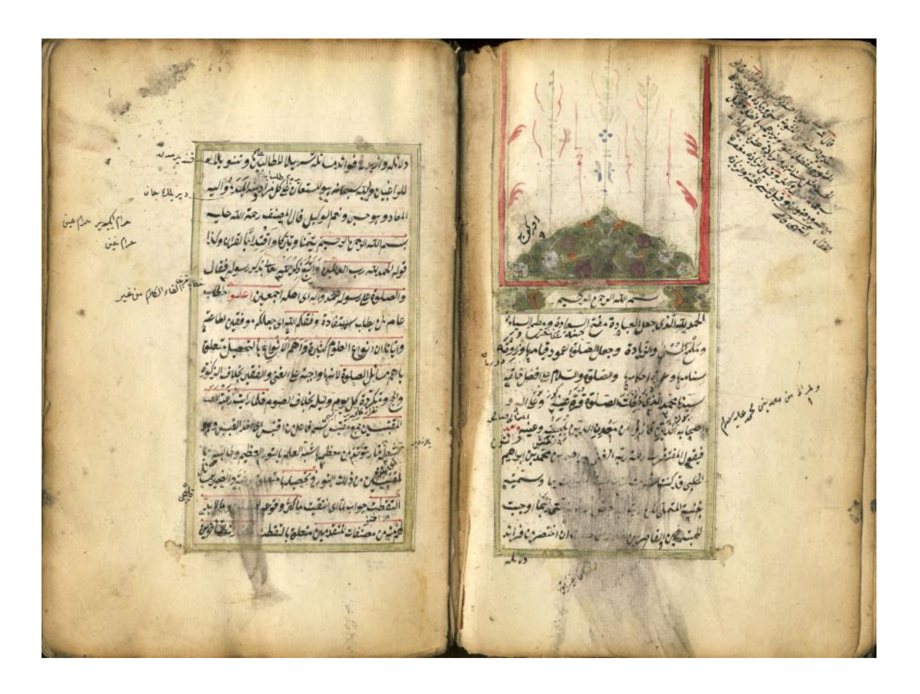
Arpaça el yazma – cennet, cehenem, araf gibi dini konuların işlendiği bir eser. 82 sayfa, 20,5/15 см.

Арабска религиозна ръкописна книга за произхода на Небето, земята, рая и ада. 1135(1719). Кожена подвързия. 82 л., 20,5/15 см.

Arabic manuscript - including religious issues such as heaven, hell etc. 1135 (1719). 82 pages, 20.5 / 15 cm

P 858. **Gunyatel-Muhtemelli Şerh-i Munyatil-Musalli**

Arapça el yazma – Eserde namaz konusunu işlenmektedir. Namaz öncesi hazırlıklara ve sonrasında yapılması gerekenlere de değinilmiştir. eserin yazarı İbrahim b. Muhammed el-Halebi, istinsah eden kimse ise Ahmet bin Huseyin'dir. Giriş kısmında eserin Molla Mü'min Efendi'ye ait olduğu belirtilmektedir. 1154(1738), 258 s. 18,5/12 см.

Арабски ръкопис – указания за всички молитви и служби. 1154(1738).

В приписки отбелязано, че притежател на книгата е Mola Mutin, а през 1271(1855) година, тя е била собственост на Husein effendi от Чепинци, Смолянско, предадена му от Hasan effendi от Правище. Кожена подвързия с щамповка. 258 л., 18,5/12 см.

Arabic book in manuscript – instructions for Namaz (pray). The author of the book is İbrahim b. Muhammed el- Halebi and the book was copied by Ahmet bin Huseyin.

1154(1738), 258, 18,5/12 см.

P 859. **Fezâil-i Şâm**

Türkçe el yazma – Şam'ın faziletleri, şeyhler ve türbler gibi konuları içeren tasavvufi bir eser. 1080 (1664), 94 sayfa, 20/12,5 см

Турска ръкописна книга с религиозно съдържание – цитати от корана и тяхното тълкуване. 1080(1664). В края са дадени молитви, писани от друга ръка. Кожена подвързия с щамповка. Липсват страници. Повредена. 94 л., 20/12,5 см

Turkish manuscript – a kind of mystical or sophistic book on issues of the virtues of Damascus, sheikhs (head of a group of dervishes), tombs, etc. Includes also quotations from the Koran and its interpretation. Incomplete at the end 1080 (1664). 20/12,5 см

P 860. **İlm-i Beyan**

Arapça el yazma – Arapça gramer kitabı.(1608) 210 s.

Арабска ръкописна книга служила за учебник в медресетата. 1024(1608).

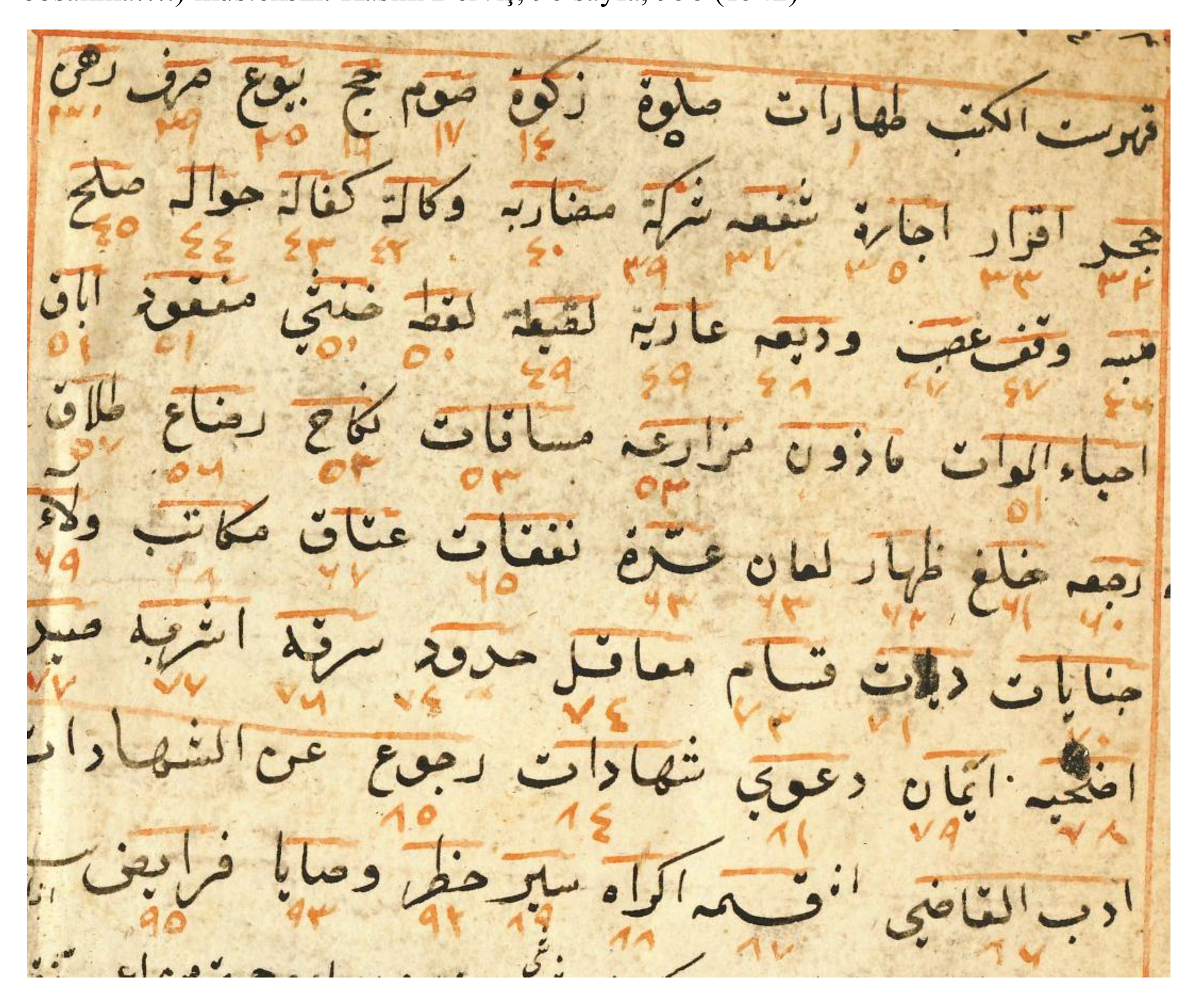
210 л., 20,5/12,5 см

Arab manuscript – Arabic grammar as a textbook for madrasas. 1024 (1608).

210 liters, 20.5 / 12.5 cm

P 861.**İlm-i Hal**

Arapça el yazma eser – Hanefi fıkhı (İmam-ı azam, Ebu Yusuf) (namaz, zekat, hac, oruc, kefalet, muzare’e, hatler, hirsizlik, iman, kurbanlik, vasiyetler, emzirme, evlenme, bosanma….) müstensih: Kasım Derviş, 98 sayfa, 958 (1542)

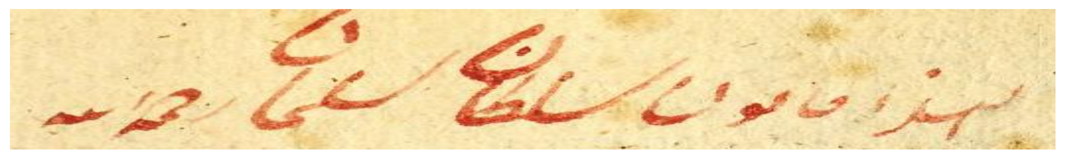

فهرست الكتب طهارات صلوة زكوة صوم حج بيوع صرف رهن
حجر اقرار اجارة شفعه شركة مضاربه وكالة كفالة حواله صلح
هبه وقف غصب وديعه عاريه لقيطه لقطه خنثى مفقود اباق
احياء الموات ماذون مزارعه مساقات نكاح رضاع طلاق
رجعه خلع ظهار لعان عدة نفقات عتاق مكاتب ولاء
جنايات ديات قسامه معاقل حدود سرقه اشربه صيد
اضحيه ايمان دعوى شهادات رجوع عن الشهادات
ادب القاضي قسمه اكراه سير حظر وصايا فرايض

Стар ръкопис на арабски език свързан с извършване на богослужението. 958(1542).

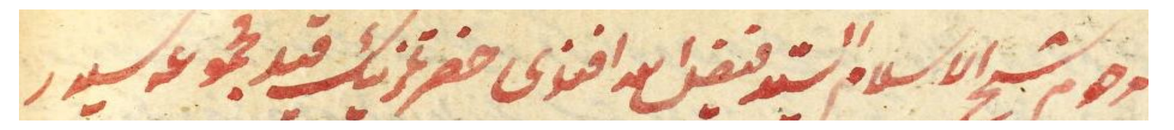
Кожена подвързия с щамповка. 98 л., 22/15,5 см.

Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims. 98 pages, 958(1542), 22/15, 5 cm

P 862. **Kanun-ı Sultan Süleyman, Merhum Şeyhülislam Feyzullah Efendi’nin Kayd-ı Mecmuası**

Türkçe el yazma eser – eser iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde Kanuni Sultan Süleyman döneminde yazılmış kanunnamelerden biri yer almaktadır, ikinci bölümde ise Şeyhül-İslam Esseyyid Feyzullah Efendi’nin fetvalarından oluşan hükümler yer almaktadır.

Сборник от фетви (религиозни закони и разпореждания) на мюфтиите. На турски език. Писана с червено и черно мастило. Кожена подвързия. 282 л., 21/16,5 см.
Turkih manuscript – composed of two parts: 1- the codes written in the era of Sultan Suleyman (Legislator), 2- fetwas of Şeyh’ül-İslam (the chief religious official in the Ottoman Empire) Esseyyid Feyzullah Efendi . 282 pages, 21/16, 5 cm

P 863. **Surretü'l-Feteva**

Arapça el yazma eser – Eserde fikhi konular işlenmektedir. Arapça olan eserin sayfalarının kenarında sual – cevap şeklinde fetvalar yer almaktadır. Eserin baş kısmında Süleyman Ağa tarafından vakfedildiği belirtilmektedir.1231(1815), 95 sayfa, 27,5/15 см.
Ръкописна книга с образци на фетви(решения) на мюфтийствата на арабски език с допълнения и разяснения на турски език. В приписка е дадена годината 1231(1815), в която Сюлейман ага е подарил ръкописа(неизвестно но кого). 95 л., 27,5/15 см.
Arabic manuscript - including the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence) and fetwas (müfti decisions), written in Turkish. The book was donated by Suleiman Aga. 1231(1815), 95 pages, 27.5 / 15 cm

P 864. **Nebe Suresi ve Tefsiri**

Arapça el yazma eser – kitabın birinci bölümü Kuran’ın 78. suresi olan Nebe(Amme) Suresi’nin tefsirini içermektedir. 52+120 sayfa, 20.5 / 15 cm
Ръкописна книга на арабски език – XXX–та част от Корана с тълкувания и свещена история. Липсва края. От приписката се вижда, че книгата е принадлежала на Мустафа Ахмедов. 52 +120 л., 20,5/15 см.

Manuscript in Arabic – 78th part of the Quran with interpretations and sacred history. From the inscriptions it appears that the book belonged to Mustafa Ahmedov. 52+120 liters, 20.5 / 15 cm

P 865. **<u>İlm-i Hal</u>**

Arapça el yazma eser - Fıkhi konular işlenmekte, müslümanların yapmak durumunda oldukları ibadetler hakkında genel bilgiler vermektedir. 100 sayfa, 23/16,5 см.

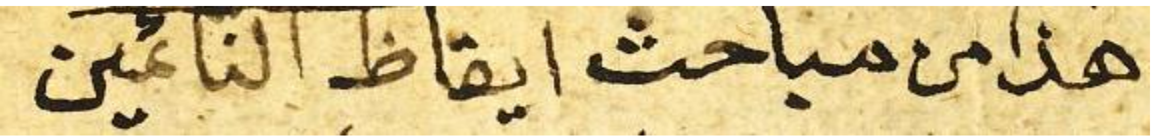

Религиозна ръкописна книга на арабски език. Стара кожена подвързия. Книгата повредена. 100 л., 23/16,5 см.

Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims.. 100 pages, 23/16, 5 cm

P 866. **<u>İkazu'n-na'imin</u>**

Arapça el yazma eser - İslam ahlâkı, hutbe, mevizeler ve fetvalar. 166 sayfa, 22/17 cm

Ръкописна книга съдържаща: 1. Тълкувания на fetvi(религиозни закони) и 2. Tarihi Osmani (османска история). Писана на арабски език от две ръце. Кожена подвързия върху мукава. 166 л., 22/17 см.

Arabic manuscript - Islamic ethic, sermons, religious advice and fetwas. 166 pages, 22/17 cm

P 867. **Şerh-i Akaid-i Hayali**

Arapça el yazma eser, inanç konularının ele alandığı akaid kitabı, 109 sayfa, 27/18 cm

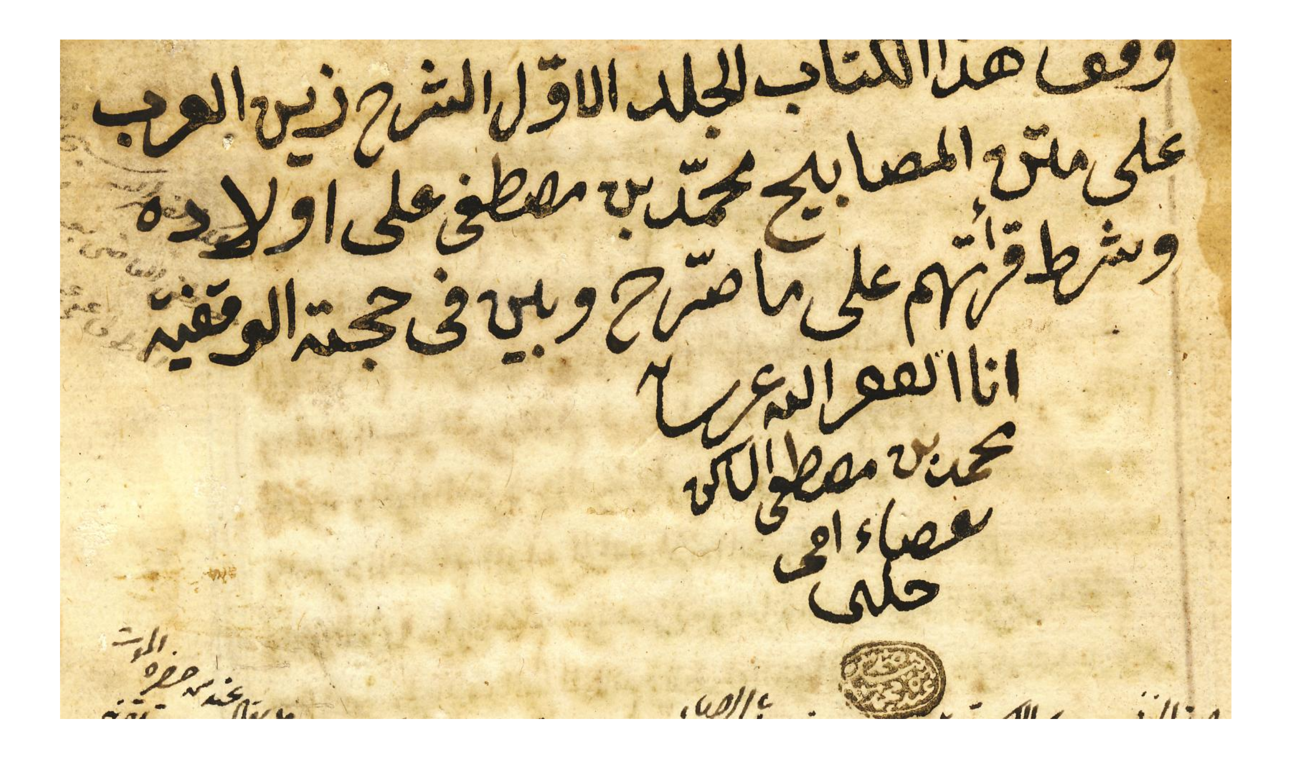
Арабски ръкопис с религиозно съдържание. 109 л., 27/18 см.

Arabic manuscript – Islamic faith/doctrines. 109 pages, 27/18 cm

P 868.

Arapça el yazma eser Fıkhi konuları içermektedir, 268 sayfa, 27,5/18 см.

بسم الله الرحمن الرحيم

وقف هذا الكتاب الجلد الاول الشرح زين العرب
على متن المصابيح محمد بن مصطفى على اولاده
وشرط قرائتهم على ما صرح وبين في حجة الوقفية

Арабски ръкопис с религиозно съдържание, писан с червено, черно, синьо и златно мастило. 268 л., 27,5/18 см.
Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence)
268 pages/ 18 cm

P 869. **<u>İlm-i Hal</u>**

Arapça el yazma eser – Fıkhi konular işlenmekte, müslümanların yapmak durumunda oldukları ibadetler hakkında genel bilgiler vermektedir.
Ръкописна книга на арабски език в две части: 1. [Jlmihal] – вероучение и 2. Sevherul fetavi – сборник от верски закони. Кожена подвързия с щамповка. Писана от две ръце. 126 л. 26,5/18,5 см.
Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fetwas (müfti's decisions) 126 pages, 26,5/18,5 см.

P 870. **<u>Eyyuhâ'l-Veled(Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed el-Gazâlî)</u>**

Türkçe el yazma – eser üç bölümden oluşmaktadır: Gazali'ye ait "Eyyuhâ'l-Veled" adlı, ahlaki, akidevi ve içtimai konularda nasihatlar den müteşekkil eserin istinsahını içeren birinci bölüm, hastalar için okunması tavsiye edilen dualardan müteşekkil ikinci bölüm ve arapça yazılmış kaside - ***"Kasîdeti'l-Bürde"*** – yi içeren üçüncü bölüm.

Ръкописът представлява нравствено-религиозно наставление на турски език, озаглавен „О, мой сине”. Към него прибавени още три части – писани от други ръце. Текстът съдържа молитви, поучения, религиозни песни. 20+10+6+9 л., 23/16 см.
Turkish manuscript – composed of three parts: 1- the book of “Eyyuhâ'l-Veled”(‘Oh my son!’), belonged to Imam Gazali, 2- prayers for patients, 3- the religious poem of “Kasîdeti'l-Bürde” . 20 10 6 9 l, 23/16 cm

P 871. **Muhtar’ul İntihab**

Arapça el yazma eser – fikhi konuları işlenmektedir, kitabın yazarı Abdullah bin Abdulaziz.
Ръкописен учебник за медресетата на арабски език. 90 л., 24,5/17,5 см.
Arabic manusicript – including the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence). The author of book is Abdullah bin Abdulaziz

P 872. **İlm-i Hal**

Arapça el yazma eser – fikhi konular işlenmekte, müslümanların yapmak durumunda oldukları ibadetler hakkında genel bilgiler vermektediir. 124 sayfa, 29/21, 5 cm
Сборник от фетви (верски закони) на арабски език. В приписка от 973 (1557г.) се посочва притежателя му Ali hoza Zafer. 124 л., 29/21,5 см.
Arabic manuscript - containing the issues of Fiqh (Muslim canonical jurisprudence), religous obligations of Muslims and fetwas (müfti’s decisions) 973 (1565/66.) 124 pages, 29/21, 5 cm